

Karol Dąbrowski

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

karol.dabrowski@poczta.umcs.lublin.pl

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Administracja opiekuńcza”, Lublin, 29 kwietnia 2015 roku

29 kwietnia 2015 roku w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie została zorganizowana Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Administracja opiekuńcza”. Przewodniczącą komitetu organizacyjnego była dr Małgorzata Szreniawska, która odpowiadała za przygotowanie tego naukowego wydarzenia. Dobór prelegentów był interesujący, gdyż reprezentowali różne ośrodki i dyscypliny (ekonomia, pedagogika, politologia, prawo, socjologia, zdrowie publiczne). Idea konferencji również była jasna, gdyż zamiarem organizatorów było zainicjowanie dyskusji na temat pojęcia i koncepcji administracji opiekuńczej, a w szczególności odniesienie jej do teorii administracji świadczącej i zadań administracji publicznej. Tematy ogólne umiejętnie łączono ze szczegółowymi rozważaniami z zakresu materialnego prawa administracyjnego, osadzając rozważania w otocze multidyscyplinarności. Poszczególni autorzy często przywoływali klasyków filozofii i ekonomii, co wzmagało intelektualnego ducha naukowej dyskusji.

Ogółem w trakcie konferencji wygłoszono kilkanaście referatów. Występująca jako pierwsza, Eliza Kosieradzka (*Administracja opiekuńcza – nowa tendencja w administracji publicznej?*) nawiązała do problemów definicyjnych i rozumienia administracji opiekuńczej. Dzięki temu jej prelekcja miała charakter wprowadzający i skłaniała do refleksji. Na podstawie jej słów można było odnieść wrażenie, że państwo gromadzi tyle środków finansowych, ile zadań konstytucyjnych powinno realizować. Rządzący więc nie wykonują tyle zadań publicznych, ile jest funduszy w budżecie państwa, ale wydają tyle pieniędzy podatników, ile muszą wykonać zadań. Zmienia to optykę patrzenia choćby na deficyt budżetowy. Pamiętać też należy, iż w dobie „doktrynalnej śmierci” nowego publicznego zarządzania prywatyzacja zadań publicznych również nie jest właściwym rozwiązaniem.

niem. Celne okazało się ponadto porównanie, że każda administracja opiekuńcza jest świadcząca, ale nie każda administracja świadcząca jest opiekuńcza.

Karol Dąbrowski w referacie *Administracja opiekuńcza: współczesna teoria i osiemnastowieczne treści* poszukiwał elementów współcześnie rozumianej administracji opiekuńczej (opieki władzy publicznej nad obywatelem) w państwie oświeconego absolutyzmu Józefa II Habsburga. Dla przykładu w trosce o życie poddanych zakazano w 1783 roku używania dzwonów kościelnych w czasie burzy. W klimacie historycznym pozostała również Dominika Cedrowicz (*Od opiekuńczości do pomocy społecznej. W kwestii ewolucji opiekuńczej funkcji państwa*), ukazując przemiany instytucji pomocy społecznej w dziejach nowożytnej Europy.

Interesujący był referat Małgorzaty Chałupczak, która zaprezentowała pravicowo-liberalną krytykę systemu państwa opiekuńczego (*System państwa opiekuńczego i niektóre z konsekwencji wprowadzenia go w Europie – nadmierna dobroczynność czy niedoszacowanie kosztów?*). Wystąpienie to zmuszało do zastanowienia się nad sensownością rosnących danin publicznych w sytuacji niżu demograficznego i bezrobocia. Trzeba zadać sobie pytanie, co należy uczynić, by z instytucji państwa opiekuńczego korzystali najmniej zarabiający – sytuujący się między klasą wyższą a społecznymi nizinami.

Eugeniusz Moczuk (*Możliwości przeciwdziałania korupcji w Polsce. Ujęcie socjologiczne*) w zajmującym stylu mówił o strategiach antykorupcyjnych, nawiązując do doświadczeń zagranicznych, w tym australijskich i nowozelandzkich. Wiesława Walc w wystąpieniu *Opieka w szkole – potrzeba, możliwości, bariery (uwagi pedagoga)* zwróciła uwagę na pomijany w codziennej pracy szkolnej wątek opieki nad uczniem wybitnie zdolnym. Omówiła związki między opieką, wychowaniem i dydaktyką, które powinny wypełniać funkcję „atmosferotwórczą”.

Za przeciwstawne do referatu M. Chałupczak można uznać wystąpienie Jarosława Dobkowskiego (*Zasady przyznawania zasiłków z tytułu rezygnacji bądź niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą dotkniętą niepełnosprawnością*). Prelegent osadził prawo do pomocy społecznej w sferze praw drugiej generacji, co przekłada się na kształt instytucjonalny państwa. Odnosił się też do prawa Adolpha Wagnera w kontekście stałego wzrostu wydatków państwa na funkcje socjalne. Opowiedział się jednak za zachowaniem bezpieczeństwa socjalnego, co jest przecież konieczne dla utrzymania stabilności struktury społecznej państwa.

Wojciech Taras (*Opieka nad zabytkami*) w żywym i barwnym wystąpieniu, wzbogaconym o głos w dyskusji, udowodnił, iż pojęcie opieki ewidentnie jest osadzone normatywnie, czego przykładem jest właśnie opieka nad zabytkami. Maciej Gapski (*Obowiązek współdziałania osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z organem udzielającym świadczenie*) rzeczowo wskazał problemy pojawiające się między beneficjentem pomocy społecznej a instytucją pomocy

społecznej w sytuacji winy lub złej woli beneficjenta. Mówił również o niepełnej skuteczności kontraktu socjalnego i niekiedy, koniecznej dla dobra rodziny, potrzebie narzucania stronie obowiązku aktywizacji i samopomocy (pomagania samej sobie).

Łukasz Ciołek w referacie *Prawna ochrona lasów i zwierzyny w działalności leśnych służb ochronnych* mówił m.in. o funkcjach łowiectwa. Aldona Piotrowska w wystąpieniu *Rola państwa w przewyżczeniu skutków zdarzeń katastroficznych* podała trafne argumenty przemawiające za tym, aby ustawodawca nie tworzył „spec-ustaw” powodziowych, ale spojrzął kompleksowo na instytucję pomocy publicznej w sytuacjach katastroficznych (nie tylko katastrof naturalnych), włączając w spójny system „pomocowy” również program powszechnych ubezpieczeń. Interesujące studium przypadku zaprezentowała Dorota Lebowa (*Zwrot kosztów poniesionych przez uczelnię wojskową na naukę i utrzymanie kandydata na żołnierza zawodowego*). Zwróciła uwagę na ryzyko zwrotu świadczeń otrzymanych od uczelni, na jakie są narażeni studenci uczelni wojskowych w sytuacji przerwania nauki.

Jako ostatnie do omówienia pozostały wystąpienia najmłodszych uczestniczek konferencji. Olga Dąbska barwnie przedstawiła referat *Analiza porównawcza opieki długoterminowej/geriatrycznej w Polsce z tożsamą formą funkcjonującą w Niemczech*. Justyna Kapturkiewicz podniosła problem w referacie *Zadania administracji publicznej w procesie integracji społecznej osób niepełnosprawnych jako wyzwania dla polityki publicznej w Polsce*. Żywe wystąpienie Moniki Gdowskiej (*Zadania i organizacja pomocy społecznej w samorządzie gminnym*) zamknęło obrady. Autorka omówiła w nim m.in. status pracowników socjalnych.

Organizatorzy zasługują na pochwałę za wydanie monografii konferencyjnej w takim terminie, że egzemplarze autorskie zostały wręczone uczestnikom w dniu konferencji. Dzięki temu, znane z innych tego typu naukowych spotkań, zapowiedzi prelegentów o szerszym ujęciu prezentowanych tematów w publikacjach pokonferencyjnych tym razem nie były tylko obietnicami. Możliwość bieżącej lektury tekstu pisanego wydatnie ułatwiło rozeznanie się w wystąpieniach prelegentów.

Owszem, w książce pokonferencyjnej znalazły się pewne mankamenty redakcyjne, jak błędy w cytowanych urzędowych publikacjach, zwłaszcza u najmłodszych adeptów nauki. Widoczne było w ich wystąpieniach nadmierne skupienie się na formie przekazu, co owocowało zbyt potocznym językiem. Ich teksty powinny być też lepiej opracowane merytorycznie. Biorąc jednak pod uwagę, iż początki zawsze są trudne, pozostaje mieć nadzieję, iż kolejne ich publikacje będą prezentować wyższy poziom. Warto zaapelować do autorów ukazujących panoramę stosunków prawnych w przeszłości, aby bezwzględnie sięgali bezpośrednio

do historycznych źródeł prawnych, a nie zawężali swoich horyzontów do przekazów wtórnych, gdyż mogą okazać się niepełne lub zgoła mylne.

Kończąc, należy dodać, iż konferencja o administracji opiekuńczej była sprawnie zorganizowana i moderowana, obfitowała w merytoryczne treści, a uczestnikom nie odbierano – jak to nierzadko bywa – czasu na dyskusję.